

**Posudek na diplomovou práci Barbory Králové
na téma
„Problematika oběti trestného činu v kriminologii“**

Rozsah diplomové práce: 83 stran vlastního textu

Datum odevzdání práce: 7. 11. 2017

1. Aktuálnost tématu:

Posuzovaná diplomová práce je věnována otázkám, které jsou zejména v posledních letech v popředí zaslouženého zájmu odborné veřejnosti. Zkoumání problematiky oběti trestného činu do značné míry souvisí se snahou o posílení jejího postavení v trestním řízení. Velký význam je však přikládán i potřebě podpory a ochrany obětí mimoprocenálními prostředky, a to zvláště v případech obětí zvláště zranitelných, jimiž jsou například dětské oběti nebo oběti domácího násilí. Hlubší analýza kriminologických aspektů oběti trestného činu a odpovídajících právních instrumentů, které mají přispět k její účinnější ochraně a k náležitému zohlednění jejích oprávněných zájmů, je proto aktuální.

2. Náročnost tématu:

Zpracování tématu vyžaduje interdisciplinární přístup. Základním předpokladem je důkladné studium kriminologických, resp. viktimologických a soudně psychologických poznatků. Zároveň je nezbytné, aby diplomantka byla patřičně obeznámena se současnou úrovní právního přístupu k oběti trestného činu, a to včetně aspektů mezinárodně právních.

3. Hodnocení práce podle stanovených kritérií:

Cílem předložené práce je podat ucelený obraz problematiky oběti trestného činu v kriminologii, včetně odpovídající právní úpravy obsažené v zákoně o obětech trestných činů. Akcentována má být zejména problematika viktimizace a možné dopady trestného činu na oběť (viz blíže str. 7 - 8 a str. 82 práce). Tímto způsobem vymezený cíl práce je v souladu s požadavky současné společnosti.

Práce je přehledně uspořádána. Výklad je rozčleněn do deseti kapitol, úvodu a závěru a doplněn seznamem použitých pramenů. Jednotlivé kapitoly jsou navíc vnitřně velmi podrobně členěny, což usnadňuje orientaci v textu.

Práce vychází z vhodně zvolené systematiky. První kapitola je věnována rámcovému vymezení viktimologie jako vědní disciplíny, jakož i jejímu historickému vývoji. Druhá kapitola se zabývá pojmem oběti trestného činu, včetně oběti nepravé. Ve třetí kapitole je rozebírán proces viktimizace a jeho fáze, zmíněn je i problém zjištění indexu viktimizace a koncepce vysvětlující reviktimizaci. Ve čtvrté kapitole jsou popisovány současné poznatky o dopadu trestného činu na oběť, zejména posttraumatická stresová psychóza a typické viktimizační syndromy. Pátá kapitola upozorňuje na potřebu zvláštního přístupu ke specifickým obětem, za které jsou považováni senioři, oběti domácího násilí, dětské oběti a oběti stalkingu. Šestá kapitola obsahuje stručné pojednání o viktimologických výzkumech a problémech, na které jejich realizace naráží. V sedmé kapitole jsou charakterizovány druhy pomoci poskytované v současnosti obětem trestných činů v evropském regionu. Osmá kapitola obsahuje stručný výklad o viktimologické prevenci. Devátá kapitola podává přehled právní úpravy problematiky obětí trestných činů a podrobněji rozebírá a hodnotí platný zákon o obětech trestných činů. Stranou pozornosti není ponechán ani koncept restorativní justice, jehož přínos pro oběti trestných činů je nastíněn v kapitole desáté. V závěru jsou pak shrnuty hlavní myšlenky, k nimž diplomantka ve své práci dospěla.

Po metodologické stránce se práce opírá o studium širokého okruhu odborné literatury, statistických dat a internetových zdrojů. Práce s použitými prameny odpovídá stanovené normě.

I když práce po obsahové stránce významněji nepřekračuje rámec použité literatury, lze ji hodnotit jako zdařilé pojednání o dané problematice. V práci sice nejsou rozebrány veškeré zkoumané otázky do patřičné hloubky (což je s ohledem na povahu a stanovený rozsah práce jako práce diplomové pochopitelné), avšak jsou v ní přiléhavě vystiženy hlavní problémy současného přístupu k obětem trestných činů. Nechybí v ní konkrétní poukazy na některá úskalí současné právní úpravy (viz zejm. str. 76 a 77 práce) i na některé nedostatky ve způsobu jejího uplatňování v praxi (viz zejm. str. 82 a 83 práce).

K práci lze mít jen dílčí připomínky. Např. z výkladu na str. 56, kde se uvádí, že v Rakousku a dalších západních zemích zcela běžně funguje systém procesního doprovázení, není patrné, zda jde o obdobný institut, který existuje i u nás v podobě tzv. důvěrníka. Na str. 76 zase autorka uvádí, že důležitým úkolem je přesné vymezení pojmu seniora jako zvlášť zranitelné oběti, odkazuje přitom na podkapitulu 9.4.1, v níž ovšem o uvedeném problému vůbec nehovoří. V této spojitosti nutno podotknout, že zákon o obětech trestných činů žádný jednotný pojem senior nepoužívá, nýbrž v ustanovení § 2 odst. 4 písm. b) zařazuje mezi zvlášť zranitelné oběti osobu vysokého věku za podmínky, že tento věk může vzhledem k okolnostem případu a poměrům této osoby bránit jejímu plnému a účelnému uplatnění ve společnosti ve srovnání s jejími ostatními členy.

Práce je psána vyhovujícím stylem a také po formální stránce je na požadované úrovni.

4. Otázka k obhajobě:

Význam práva oběti na informace, jeho právní úprava a způsob jeho zajištění v praxi.

5. Práci doporučuji k obhajobě.

6. Navržený kvalifikační stupeň: velmi dobře

JUDr. Marie Vanduchová, CSc.
vedoucí diplomové práce

V Praze dne 5. 1. 2018